

Kliimaministri määruse
„Keskkonnaministri 16. jaanuari 2009. a määruse nr 2
„Metsa korraldamise juhend“ muutmise“ eelnõu
SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Keskkonnaministri 16. jaanuari 2009. a määruse nr 2 „Metsa korraldamise juhend“ muutmise eesmärk on täpsustada eraldise kirjeldamise sätteid, mis on tänaseks aegunud. Üheks selliseks on näiteks tehtud tööde kirjeldus. Lisaks on viimased uurimused kinnitanud tagavara jooksva juurdekasvu arvutamise valemite muutmise vajadust metsa korraldamise juhendi lisas 12.

Määruse muutmise eelnõu koostasid Kliimaministeeriumi metsaosakonna nõunik Leno Kuura (leno.kuura@envir.ee) ja Keskkonnaagentuuri metsaosakonna juhtivspetsialist Enn Pärt (enn.part@envir.ee). Õigusekspertiisi tegi Keskkonnaministeeriumi õigusosakonna nõunik Marko Lelov (marko.lelov@kliimaministeerium.ee), eelnõu ja seletuskirja keeleteimetaja oli õigusosakonna peaspetsialist Aili Sandre (aili.sandre@kliimaministeerium.ee).

Eelnõu ei ole seotud ühegi teise menetluses oleva eelnõuga. Eelnõukohase määrusega muudetakse keskkonnaministri 16. jaanuari 2009. a määruse nr 2 „Metsa korraldamise juhend“ 16. juulil 2023. a jõustunud redaktsiooni (RT I, 13.07.2023, 33).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Punktiga 1 muudetakse tehtud raietööde märkimine vabatahtlikuks, sest riik saab tänapäeval infot tehtud tööde kohta täpsemalt ja kiiremini, nt kaugseire abil saab tuvastada lageraieid. Kui metsakorraldaja märgib metsas viimase kümne aasta jooksul tehtud töid, siis ei saa olla kindel, millal ja mis raiet on tehtud, sest looduses võivad nt harvendus- ja sanitaarraie paista sarnased. RMK ei edasta inventeerimisandmetega tehtud töid, sest nende üle peetakse arvestust asutuse sees. Küll aga esitab RMK uued inventeerimisandmed alati pärast raieid või muid inimtekkelisi tegevusi maksimaalselt kolme kuu jooksul. Ka õiguskantsler on viidanud 27.07.2023 saadetud kirjas, et riigi- ja erametsamaade metsakorraldajate ebavõrdse kohtlemise vältimiseks tuleb järgida metsa korraldamise juhendit või vajadusel muuta juhendit.

2024 a lõpus hakkab kehtima tagasiulatuvalt (31.12.2020) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2023/1115, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud saaduste ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 995/2010 (edaspidi ELi raadamismäärus)¹. EL raadamismääruse järgi ei lase ettevõtjad metsamaterjali turule ega ekspordi neid enne, kui on esitatud hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioon. Ettevõtjad, kes on artiklis 8 osutatud hoolsuskohustuse täitmise käigus jõudnud järeldusele, et metsamaterjal vastab artiklile 3, teevad pädevatele asutustele kättesaadavaks enne metsamaterjali turule laskmist või eksportimist hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni artiklis 33 osutatud infosüsteemi kaudu. EL infosüsteemis märgitud andmed on plaanis ühildada metsaregistri metsateatiste andmetega, mille tulemusena saab riik ülevaate tehtud töödest.

Kui omanikule on tehtud tööde märkimine informatiivne, on metsakorraldajal võimalus seda märkida. Mingeid kulusid muudatusega ei kaasne.

Punktiga 2 asendatakse metsa korraldamise juhendi lisa 12 käesoleva määruse lisaga.

Metsa korraldamise juhendi järgi on praegu puistu tagavara juurdekasvu arvutamise aluseks enam kui kolm aastakümnet tagasi koostatud valemid, mille aluseks olevad uuringud ei olnud tehtud Eesti metsades. Aja jooksul on püütud valemeid küll meie oludele kohandada, kuid see

---

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32023R1115&qid=1715250671107>.

ei olnud piisav arvutamaks tegelikku juurdekasvu, mistõttu hinnati juurdekasvu väiksemaks kui näiteks SMI alusel tuvastatud juurdekasv. Uute valemite alusel arvutatav juurdekasv näitab tegelikku süsiniku sidumist metsades. Valemite ajakohastamiseks on Eesti Maaülikoolil valminud uuring „Puistu ristlõikepindala juurdekasvu mudel Eesti metsa kasvukäigu püsiproovitükkide andmetel“.

Uuringus kasutatakse 1995 aastal rajatud proovitükkide 2000-2020 mõõdetud andmeid. Töö tulemusena on valminud uued juurdekasvu arvutamise algoritmid, mis võimaldavad ajakohastada metsa korraldamise juhendi lisa 12.

Töö põhjal valmis ka eelretsenseeritud teadusartikkel, mis avaldati ajakirja „Metsanduslikud Uurimused“ numbris 78². Artikkel ilmus 2023 aastal ja autoriteks olid Allar Padari, Andres Kiviste, Diana Laarmann ja Ahto Kangur.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Võrreldes praegu kasutatavate juurdekasvu arvutamise algoritmidega näitab uus mudel puistute täisjuurdekasvu suuremana eelkõige keskealistes ja vanemates metsades, noortes puistutes ei ole erinevused nii olulised. Kuna uued algoritmid põhinevad meie metsades teostatud mõõtmistel ja nende väljatöötamisel on kasutatud teaduslikke meetodeid, on need paremini sobivad kasutamiseks praktilises metsakorralduses.

Määruse rakendamisel kulutusi ei teki. Kaasnev arenduskulu, mis on marginaalne, puudutab lisa 12 algoritmide muutmist metsaregistris, mille suuruseks hinnatakse 500 eurot, mis kaetakse riigieelarvest registri arendamiseks eraldatud vahenditest.

Muudatusega kaasneb kulu ka metsakorraldustarkvara arendavatele ettevõtetele.

5. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 2025. aasta 1. jaanuaril.

6. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Haridus- ja Teadusministeeriumile eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu ning arvamuse andmiseks Riigimetsa Majandamise Keskusele, metsakorraldusettevõtetele, metsakorraldustarkvara arendavatele ettevõtetele, Eesti Erametsaliidule ja Eesti Keskkonnaühenduste Kojale.

Haridus- ja Teadusministeerium kooskõlastas eelnõu märkusteta. Esitatud ettepanekud ja nendega arvestamine või mittearvestamine on kajastatud seletuskirja lisas 1 „Märkustega arvestamise, mittearvestamise tabel“.

---

² https://mi.emu.ee/userfiles/instituudid/mi/MI/FSMU/a2023/FSMU_78_91-142.pdf.